

Posem verdes les associacions

Posem verdes les associacions

Introducció general	4
Les associacions de Barcelona	4
El compromís social envers el medi ambient	5
 Les associacions i l'Agenda 21	5
Foment de la mobilitat sostenible	6
Comunicació i tecnologies de la informació	6
Desenvolupament comunitari i educació ambiental	7
Reivindicacions i lluita social	8
Les festes	8
Compartir en lloc de consumir recursos	9
Decoració o elaboració i venda d'objectes	9
Un dia per a la celebració	10
Idees per obtenir i generar recursos econòmics	11
Estratègies	11
Contactes: qui ens pot ajudar?	14
La gestió interna de les associacions	15
Les compres i els residus	15
 Criteris generals	16
Què podem fer?	16
No comprar residus	16
Comprar reciclat	17
Comprar ecològic	17
Comprar reaprofitable	19
Comprar reciclable	19
Comprar compostable	20
Reutilitzar «residus»	20
Reciclar	20
Contactes: qui ens pot ajudar?	21
L'energia	22
 Criteris generals	22
Què podem fer?	23
Utilitzar energies renovables sempre que sigui possible	23
Optimitzar el tipus d'energia en cada ús	23
Incrementar l'eficiència energètica	24
Aïllaments	26
Adquirir pràctiques o hàbits d'estalvi	26
Minimitzar emissions	27
Contactes: qui ens pot ajudar?	27
L'aigua	28
 Criteris generals	28
Què podem fer?	29
Optimitzar la qualitat de l'aigua	29
Pràctiques o hàbits d'estalvi	30
Instal·lacions d'estalvi	30
Aparells de baix consum	30
Reutilitzar	31
Evitar abocaments tòxics o inadequats	32
Contactes: qui ens pot ajudar?	33

Les associacions i entitats són uns dels principals agents de canvi a Barcelona. Per les tasques que realitzen, cadascuna en el seu àmbit ja sigui la cultura, l'esport, la cooperació internacional o el voluntariat social, com per la capacitat d'estendre el compromís envers uns valors de progrés en el conjunt de la ciutadania. En aquest sentit, és significatiu el creixent compromís ambiental de les entitats en el seu propi funcionament, tal com queda de manifest en el Codi Ètic de les Associacions de Barcelona.

La Guia "Posem verdes les associacions" que ara presentem pretén ajudar a aprofundir en aquest procés d'ambientalització de les associacions i a enfortir el compromís per la sostenibilitat de la ciutat. Com a la resta de Guies d'Educació Ambiental hi trobareu un conjunt d'informacions, consells i orientacions pràctiques que poden ser d'utilitat per millorar l'eficiència energètica, el tractament dels residus o la gestió dels recursos naturals. La Guia ha comptat amb la col·laboració de membres del Consell de la Joventut de Barcelona, de la FAVB, de la Federació d'Entitats Clot-Camp de l'Arpa i de l'Agència Municipal Torre Jussana.

Aquestes actuacions s'inscriuen en el procés de l'Agenda 21 de Barcelona que recull el compromís per la sostenibilitat de la nostra ciutat. Es tracta d'aconseguir, amb la participació de tothom, una ciutat que gestioni més eficientment els recursos i que redueixi el seu impacte ambiental global.

Imma Mayol
Presidenta Comissió
Sostenibilitat Ciutadana

Pere Alcober
Regidor Participació

La sostenibilitat és un repte col·lectiu

que només s'assolirà amb la col·laboració i la participació de tots; per això, és imprescindible que una part tan important de la nostra societat com és el món associatiu sigui també partícip d'aquest repte i pugui incidir-hi.

Barcelona té un teixit associatiu molt ric i actiu i són moltes les persones que d'una manera voluntària canalitzen les seves inquietuds i manifesten el seu compromís social a través de les associacions. La sostenibilitat mediambiental pot ser un element més del compromís social que cada una de les associacions ha assumit en el seu àmbit d'actuació.

Les associacions són espais de discussió molt dinàmics que tenen un important paper en la definició i la transmissió de valors. Per la seva naturalesa democràtica i oberta on hi ha cabuda per a la discussió, el pluralisme i el consens, són un espai social idoni per discutir i acordar accions de millora mediambiental.

La gestió mediambiental no és més que introduir i posar en pràctica en la gestió ordinària de l'entitat tota una sèrie de criteris que contribueixen a ser més respectuosos amb el medi ambient.

Les associacions de Barcelona

A Barcelona hi ha al voltant de 4.000 associacions que treballen a la ciutat. D'associacions a Barcelona n'hi ha de molts tipus, n'hi ha que estem ubicades en un barri concret i contribuïm a la millora general d'aquell territori i n'hi ha d'altres que incidim en aspectes concrets de la comunitat. Aquestes últimes som les associacions que focalitzem l'activitat al voltant d'una temàtica concreta.

Bàsicament, les associacions temàtiques ens podem agrupar en onze grans categories: medi ambient, cultura, cooperació internacional, suport social, educació, economia social, lleure, salut, comunicació, esports i associacions veïnals.

El món associatiu, més enllà del territori o la temàtica concreta que treballem cada entitat, sempre hem estat especialment sensibles als valors emergents. Així, les associacions som un element clau perquè aquests valors esdevinguin un tret característic del nostre model social. Els valors mediambientals i de respecte per l'entorn no en són una excepció. Una mostra d'aquest compromís és el Codi Ètic de les Associacions de Barcelona, en el decàleg del qual es recull que:

«Es considera sostenible una associació que, amb els recursos propis i els que és capaç de mobilitzar, pot realitzar les activitats que li permetin caminar cap a la consecució de les seves finalitats i la que, en el seu funcionament intern, té cura dels mitjans que empra i evita la utilització d'eines o estris contaminants o produïts amb tècniques contaminants.»

S'ha fet, per tant, ja un primer pas important. Algunes associacions ja hem aplicat aquests principis i hem tirat endavant iniciatives pioneres de les quals caldrà prendre exemple; algunes les hem recollit com a referència. En aquest sentit, la guia vol ser una eina que contribueixi a facilitar el treball associatiu a la ciutat tant en la difusió del repte de la sostenibilitat en general com pel que fa a la gestió interna de les entitats en particular.

El compromís social envers el medi ambient

L'espai associatiu obre un gran ventall de possibles accions, que poden ser petites i grans, individuals i col·lectives, públiques i per als associats, etc. I donat el caràcter obert del teixit associatiu i el seu paper fonamental en la transmissió de valors, les associacions són un dels actors socials cabdals per assolir i divulgar el repte de la sostenibilitat.

■ Informacions d'interès

■ Informacions d'alerta

Les associacions i l'Agenda 21

El 9 de juliol de 2002 es va signar el Compromís Ciutadà per la Sostenibilitat en un acte solemne al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona. El signaren un total de 114 entitats ciutadanes.

Amb aquest gest els signants assumeixen la seva coresponsabilitat en la construcció d'una Barcelona més sostenible. Cada actor, institució o entitat, signant del Compromís accepta treballar en el seu àmbit d'actuació, d'acord amb els principis de l'Agenda 21, per contribuir a assolir els objectius compartits que ens hem marcat per als propers 10 anys, i es compromet també a concretar les accions que voluntàriament es proposa fer, en un primer pla d'acció que presentarà al Consell de Medi Ambient i Sostenibilitat en el termini d'un any.

El text del Compromís és el resultat de més de tres anys de treball del Consell i de les posteriors aportacions de centenars d'entitats i milers de persones per arribar a definir i consensuar deu objectius compartits.

Acció 21

A partir de l'expressió pública del compromís comença una fase molt important de l'Agenda 21, en la qual cada signatari ha d'elaborar el propi pla d'acció. Per tal d'ajudar les entitats en aquesta tasca l'Ajuntament prepara un Pla de suport que inclou diferents mesures d'estímul a l'elaboració de plans d'acció i de difusió de bones pràctiques. D'entre les diverses iniciatives destaquen la distribució d'una guia metodològica, la convocatòria dels premis Agenda 21 de Barcelona i la creació d'un banc d'experiències.

Les entitats que vulguin signar el compromís han de comunicar-ho a la Secretaria Tècnica de l'Agenda 21.
agenda21@mail.bcn.es

Foment de la mobilitat sostenible

Els impactes ambientals associats a la mobilitat i al transport són la causa principal de contaminació atmosfèrica i acústica i és la despesa energètica més important, a més de reduir l'espai públic a poc més que una xarxa viària per als vehicles de motor.

Avançar cap al desenvolupament sostenible comporta bàsicament, més que no pas les millores tècniques dels vehicles i els sistemes de transport, l'adopció conscient d'un nou model de mobilitat fonamentat en la combinació del transport públic i els desplaçaments no motoritzats. Les associacions també poden exercir el seu paper d'actor social:

- Sempre que s'organitzin activitats, ja siguin internes o externes, s'hauria d'indicar en els materials de difusió com es pot accedir amb transport públic al lloc de trobada, i si hi ha aparcaments per a bicicletes.
- Participant activament en la promoció de la bicicleta i habilitant un espai d'aparcaments al local, o sol·licitant a l'Ajuntament de Barcelona l'habilitació d'aparcaments per a bicicletes al carrer quan sigui necessari.

Aquest ja és el segon any que el Consell de la Joventut de Barcelona (CJB), conjuntament amb la Comissió Cívica de la Bicicleta, està realitzant la Campanya de Promoció d'Ús de les Bicicletes. En la campanya de difusió gràfica, sis entitats del CJB promocien l'ús de la bicicleta en l'associació i a escala de barri, tot explicant els avantatges econòmics, de salut i per al medi ambient que comporta l'ús de la bicicleta i duent a terme actes reivindicatius com ara les «bicicletades populars».

- Campanya «Pren el vici d'anar en bici» d'Acció Escolta de Catalunya, amb itineraris i propostes per fomentar l'ús de la bicicleta als agrupaments.
- «Dóna-li la volta», la campanya gràfica de Joves d'Esquerra Verda.
- La Taula de Joves de Sant Andreu va editar punts de llibre explicant els avantatges de l'ús de la bicicleta en el districte.

Contacte: www.tauladejoves.org

Comunicació i tecnologies de la informació

Un bon ús de les tecnologies de la informació permet substituir recursos materials i reduir-ne el consum. És el que s'anomena «desmaterialització de l'economia». La comunicació és un dels aspectes més significatius de les associacions, tant pel que fa a les notificacions entre els socis com a l'edició de butlletins o revistes.

Internet s'ha convertit en un canal d'informació i difusió externa de les associacions. Prova d'aquest fet és la gran quantitat de portals d'Internet que mostren la vitalitat de les xarxes ciutadanes i els moviments associatius. Alguns d'aquests portals són ravalnet.org, gracianet.org, noubarris.net, pangea.org, nodo50.org i un llarg etcètera.

Desenvolupament comunitari i educació ambiental

L'avenç progressiu de la informàtica domèstica permet a les associacions participar en aquest procés i establir un sistema mixt de comunicació interna que compagini correu i butlletins electrònics amb l'edició clàssica en paper i enviaments per correu postal.

- Tot aprofitant el desenvolupament del correu electrònic es pot dur a terme una gestió mixta de les comunicacions internes, de manera que els socis que en tenen rebin les informacions per correu electrònic, i els que no en tinguin les rebin per correu ordinari o altres vies que tingui establertes l'associació.
- La creació de pàgines web i l'edició de revistes i butlletins electrònics pot facilitar enormement les relacions exteriors de l'associació, sense necessitat d'incrementar els costos de gestió.

Tanmateix, cal fer un ús adequat i conscientment sostenible de les noves tecnologies, ja que la facilitat del sistema comporta dos riscos que cal evitar:

- **Ofegament:** l'ús indiscriminat pot disparar de manera exponencial el consum de paper i saturar-nos d'informació que som incapaços de gestionar.
- **Discriminació:** utilitzar únicament el correu electrònic quan no tothom en té pot comportar la marginació de socis i l'aïllament social de sectors que no puguin accedir-hi.

Són moltes les associacions que ja han fet el pas i han incorporat la gestió electrònica. Un dels primers va ser el Centre Unesco de Catalunya, que l'any 1998 va convertir la publicació TOTS. Quaderns d'Educació Ambiental en una publicació electrònica.

www.unescocat.org, www.tots.net

Els processos de desenvolupament comunitari són aquells en els quals la comunitat participa en el disseny de plans i estratègies de desenvolupament local. El futur de la comunitat, però, no pot pensar-se avui en dia de manera aïllada dels problemes i els reptes a què ha de fer front el conjunt de la societat i que de manera abstracta es resumeixen en el terme de la sostenibilitat.

El teixit associatiu és un dels elements més actius en els processos participatius de desenvolupament comunitari. La seva intervenció pot servir:

- Per introduir criteris de sostenibilitat en els plans i els programes de desenvolupament.
- Per garantir que aquests desenvolupin els programes corresponents d'educació ambiental que permetin als ciutadans seguir-los i participar-hi.

L'Associació de Veïns de Trinitat Nova va organitzar l'any 1997 unes jornades que, amb el títol «Renovació urbana i participació ciutadana», van servir per iniciar un nou procés social al barri. El Pla Comunitari s'ha consolidat finalment amb un equip de vint persones, dues de les quals es dediquen al desenvolupament de programes educatius i realitzaran tasques, com a «educadors ambientals», per a l'ecobarri.

Contacte: AV Trinitat Nova. Tel. 933 598 200.

Pàgina web: www.pangea.org/trinova

Reivindicacions i lluita social

Durant molts anys, el teixit associatiu de Barcelona va participar i sovint va liderar lluites socials per millorar les condicions de vida dels sectors menys afavorits de la ciutat. Moltes de les coses que avui ens són habituals són fruit d'accions de lluita per defensar els interessos socials davant dels especulatiu.

Molts d'aquests interessos socials han estat ambientalment rellevants, en especial la recuperació d'espais públics. I malgrat que ens falti ara la perspectiva, segur que en el futur podrem veure que algunes de les fites que assolirem hauran estat en part fruit de l'acció del teixit associatiu.

La «guerra de l'aigua» ha estat un conflicte social liderat per 180 associacions de veïns que des de l'any 1991 va mobilitzar al voltant de 80.000 persones de l'àrea metropolitana de Barcelona. Un dels aspectes més transcendents ha estat l'avanç que el conflicte ha suposat per a la introducció de criteris de fiscalitat ambiental en el disseny de taxes.

Contacte: Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona
C. Obradors, 4-8, baixos.
08002 Barcelona
Tel. 934 127 600.
Correu electrònic: favb@lafavb.org

Les festes

Les accions públiques que realitza l'associació són l'espai per introduir activitats o accions

que, tot i que són puntuals, poden ser molt significatives i sensibilitzadores. Les festes representen punts àlgids de l'activitat de la majoria d'associacions. Són, per tant, un bon moment per introduir canvis que mostrin el compromís mediambiental de l'entitat. Hi ha moltes accions possibles, especialment aquelles destinades a la minimització de residus i la recollida selectiva:

- Utilitzar materials reaprofitats per decorar l'espai de la festa.
- Disposar d'una vaixela reutilitzable i establir un sistema de lloguer: en lloc d'usar els gots de plàstic habituals d'un sol ús, fer servir gots reutilitzables que es lloguen per un preu simbòlic per garantir-ne el retorn.
- Utilitzar vaixela de material compostable i instal·lar contenidors de recollida selectiva de matèria orgànica.
- Establir un sistema de recollida selectiva a l'espai de la festa: disposar de contenidors o caixes degudament retolades per a les fraccions on hi ha recollida selectiva municipal (paper, vidre, envasos lleugers). Això, a més de ser una millora mediambiental important, ens facilitarà les tasques de neteja després de la festa.

A Gràcia s'està duent a terme una tasca conjunta entre el Districte i les associacions per fer les festes més sostenibles. El districte ofereix gots compostables a les associacions i promou la recollida selectiva. Actualment, l'Associació de Veïns del carrer Llibertat està treballant amb el districte per realitzar la recollida selectiva i accions d'educació ambiental durant la Festa Major de Gràcia.

Contacte: agenda21gracia@mail.bcn.es

Compartir en lloc de consumir recursos

Una idea important associada al concepte de sostenibilitat és que cal cuidar i preservar els recursos naturals, atès que els recursos que disposem al planeta són limitats. Per evitar-ne l'esgotament caldrà controlar els ritmes d'exploració i fins i tot limitar-la.

Com a consumidors finals, per tant, cal ser prudents i evitar consumir recursos innecessàriament. I la manera més senzilla per fer-ho és compartir. Aprofitem que les associacions com a projecte planifiquen les seves activitats per veure com podem compaginar-les. Per a moltes activitats necessitarem puntualment coses que poden quedar la resta de l'any en un racó. No cal equipar-se al màxim si després infrautilitzem els recursos que tenim.

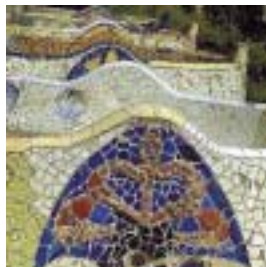
La Federació d'Entitats Clot-Camp de l'Arpa disposa de gots de plàstic dur reutilitzables que són a la disposició de les diferents entitats associades. Així, cada associació o entitat se'n reserva l'ús per a les activitats pròpies. D'aquesta manera, a més de minimitzar residus (eviten fer servir gots d'un sol ús), s'optimitzen els recursos traient el màxim de profit d'un producte de llarga durada.

Contacte: Federació d'Entitats Clot-Camp de l'Arpa (Centre Cultural La Farinera del Clot). Tel. 932 918 080. informacio@farinera.org – Pàgina web: www.farinera.org

El Centre Pont del Dragó gestiona un servei de lloguer de gots reutilitzables, en conveni amb el Districte de Sant Andreu.

Contacte: Centre Municipal Pont del Dragó Sagrera, 179. Tel. 932 430 983
a8042585@centres.xtec.es
Pàgina web: www.bcn.es/pontdeldragó/

Decoració o elaboració i venda d'objectes

Per fer els seus mosaics de trencadís, com el banc del parc Güell, Antoni Gaudí demanava als col·laboradors i als treballadors que portessin peces velles o trencades de ceràmica.

L'adequació del local social o l'arranjament d'espais de festa o celebració són activitats que acostumen a anar a càrrec dels membres de l'entitat. A més, moltes associacions dediquen un cert esforç a elaborar objectes o productes que després es posen a la venda en dates assenyalades (festes majors, fires de Nadal, etc.).

Endreçats d'una manera correcta, els retalls o les restes dels materials que es van consumint regularment durant tot l'any poden ser una font de proveïment per a aquestes activitats puntuals. Si tenim clar què volem, la mateixa estructura associativa ens pot servir per recol·lectar en poc temps un gran volum de materials concrets: papers de diari, pots de iogurt, el tub de cartó del rotllo de paper higiènic, de cuina o del paper de plata, llaunes, oueres, ampolles, etc.

D'aquesta manera, els objectes decoratius o de regal es poden elaborar amb materials reutilitzables, que altrament serien residus.

Alguns llibres amb idees per reaprofitar materials i elaborar objectes:

- *Jugar, riure, crear*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat
- *Crea i recicla*. Ed. Parramón
- Col·lecció: «No ho llencis!». Ed. Parramón

Un dia per a la celebració

Qualsevol associació pot dur a terme activitats de difusió i d'informació sobre temes ambientals vinculats amb la temàtica de l'entitat o amb les característiques del territori on està ubicada. Actualment, hi ha tot un seguit de dates assenyalades que serveixen per concentrar en un dia concret activitats al voltant d'un aspecte ambiental important.

Calendari

2 de febrer: [Dia Mundial dels Aiguamolls \(Zones Humides\)](#)

5 de març: [Dia Mundial de l'Eficiència Energètica](#)

21 de març: [Dia Mundial Forestal](#)

22 de març: [Dia Mundial de l'Aigua](#)

22 d'abril: [Dia de la Terra](#)

22 de maig: [Dia Mundial de la Biodiversitat](#)

5 de juny: [Dia Mundial del Medi Ambient](#)

9 de juny: [Dia del Sol](#)

17 de juny: [Dia Mundial contra la Desforestació i la Sequera](#)

16 de setembre: [Dia Internacional de la Protecció de la Capa d'Ozó](#)

22 de setembre: [Dia sense Cotxes](#)

Segon dimecres d'octubre: [Dia Internacional per la Reducció dels Desastres Naturals](#)

Qualsevol d'aquestes dates pot ser un bon moment per fer activitats puntuals de difusió i educació ambiental. Us proposem tota una sèrie d'activitats que es poden organitzar amb motiu de la celebració del Dia de la Terra, el Dia de l'Aigua, el Dia del Medi Ambient, etc.:

- Xerrades informatives sobre temes de gestió mediambiental i/o xerrades informatives sobre temes específics com ara l'aigua, la desforestació i els usos de la fusta i el paper, etc.
- Fires d'objectes de segona mà i/o d'objectes elaborats amb materials reaprofitats.
- Trobades amb associacions de defensa del medi ambient per intercanviar impressions sobre la gestió mediambiental de les associacions i saber quines activitats duen a terme.

Les més de cent associacions de la ciutat que es dediquen específicament al medi ambient són un bon recurs per a aquest tipus d'activitats; disposen de materials i del coneixement suficient per dur a terme sessions de treball, informatives, etc. A part que el treball conjunt, a més de difondre el repte de la sostenibilitat, reforça la xarxa associativa de la ciutat.

Contactes: Torre Jussana. Pàgina web: www.bcn.es/tjussana

Més informació: [Medi Ambient Anuari d'Entitats Catalanes 2001](#). Centre Unesco de Catalunya.

Lloc web: www.unescocat.org

Independentment del motiu de la xerrada o les jornades, es pot preparar un plafó o un pòster informatiu sobre el medi ambient i/o les actuacions de gestió mediambiental que duu a terme l'associació. Aquest plafó informatiu només s'hauria d'elaborar una vegada —i canviar-lo quan s'hi hagin d'afegir informacions— i es pot utilitzar sempre que hi hagi l'ocasió.

Idees per obtenir i generar recursos econòmics

Primer de tot, per poder iniciar accions de tipus mediambiental a l'entitat, cal generar un ambient favorable entre els associats. El foment de la sensibilitat mediambiental es pot estimular a través de petites accions. Organitzar debats i/o xerrades amb els associats pot ser una bona manera d'informar i obrir espais de diàleg que propiciïn la sensibilitat mediambiental.

Un altre espai de discussió que pot ser menys informatiu però més decisiu és l'assemblea d'associats. El funcionament democràtic de les associacions permet que, si es volen emprendre accions per introduir la gestió sostenible en l'entitat, es puguin discutir i acordar entre tots els membres de l'associació.

La participació de tots els associats en la presa de decisions és molt important ja sigui:

- perquè hi ha accions que impliquen una inversió en infraestructures,
- perquè n'hi ha que necessitaran l'esforç dels mateixos associats,
- perquè finalment moltes d'aquestes associacions estan vinculades als hàbits i els comportaments individuals i, per tant, cal que tots els associats estiguin convençuts de les pràctiques i les accions que es volen emprendre en l'associació.

Tot i que hi ha petites accions que no comporten una gran inversió econòmica, per a altres sovint cal una inversió inicial important que en molts casos s'anirà amortitzant. Així, si cal afrontar una inversió inicial no indiferent, l'assemblea general d'associats és el millor espai per decidir quines inversions es duen a terme i discutir el cost de la iniciativa i la manera com es pot finançar.

Estratègies

Central de compres i recursos compartits

Tot i la independència de cada entitat, el món associatiu disposa d'estructures de segon ordre que acostumen a seguir bàsicament dos criteris: territorial o temàtic. Aquestes agrupacions poden ser especialment interessants en dos sentits:

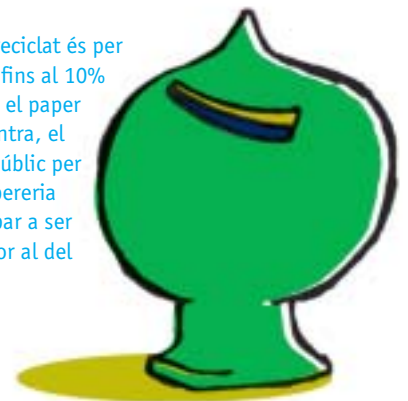
- Per optimitzar recursos: ja hem explicat que compartir en lloc de consumir recursos és una manera de fer front a reptes, en aquest cas ambientals, sense haver de suportar costos innecessaris.

Per exemple, gots i vaixel·la reutilitzables, rentavaixelles portàtil, bujols mitjans amb rodes (120-240 litres) per a RS en festes i celebracions, etc.
Una cuina solar es pot compartir entre diverses associacions, ja que no és un estri d'ús diari.

Contacte: Fundació Terra. C. Avinyó, 44, 08002 Barcelona. Tel. 933 040 220

- Per centralitzar compres habituals o extraordinàries: els preus de determinats productes depenen molt del volum de la comanda, especialment quan encara no estan consolidats en el mercat. Les agrupacions poden servir, a més de per dissenyar accions col·lectives, per proveir-se de tot el que és necessari d'una manera centralitzada i, així, obtenir un millor preu.

El preu del paper reciclat és per a grans comandes fins al 10% més econòmic que el paper no reciclat. Per contra, el preu de venda al públic per paquet en una papereria qualsevol pot arribar a ser fins al 40% superior al del paper no reciclat.

Ecofons

La creació d'un ecofons és una estratègia de gestió econòmica per disposar de diners. La idea és generar un fons a partir d'una primera aportació dels mateixos associats que es complementi amb altres iniciatives i altres ajuts econòmics com ara les subvencions.

Inicialment, si hi ha un consens respecte a les mesures que cal implantar, es pot sol·licitar una «ecoquota» als associats per donar un primer impuls econòmic a la iniciativa. Però pot no haver-hi una única font de finançament. A mesura que les fonts de finançament es diversifiquen, la gestió econòmica és més segura. Així, a part de l'impuls inicial que poden donar els associats, cal establir un ecofons que s'alimenti de:

- **Quotes:** per donar un primer impuls i que poden disminuir o mantenir-se depenent de les despeses que impliquin els objectius mediambientals marcats per la mateixa associació.
- **Subvencions:** que són un recurs econòmic que s'ha de considerar com una ajuda complementària.
- **Estalvis:** les mesures d'estalvi d'aigua o energia o la substitució de determinats productes per altres més econòmics (per exemple, el paper reciclat) comporten un estalvi econòmic que podem quantificar i en part destinar a noves inversions de millora mediambiental.
- **Ingressos:** per accions de tipus mediambiental en què s'hagin venut objectes (objectes reciclats, mercats de segona mà, «estalviadors»). Es poden mobilitzar associats perquè s'impliquin en la consecució de fons amb accions com ara el reciclatge i la venda d'objectes o la venda d'objectes de segona mà.

Amb l'ecofons es poden anar implantant successivament millores cada cop més costoses que reverteixin en estalvis cada cop més importants, com poden ser instal·lacions d'energia solar, instal·lacions de reutilització d'aigua, etc. Tot i això, el manteniment i la quantitat de diners de l'ecofons i de l'ecoquota sempre estarà d'acord amb els objectius mediambientals que els membres de l'associació hagin decidit assolir.

Així, si es decideix fer una petita inversió, com per exemple canviar les bombetes per altres de baix consum, es pot constituir l'ecofons a partir dels ingressos d'accions mediambientals com ara la venda d'objectes de segona mà. Però si es volen fer grans inversions a llarg termini com ara la instal·lació de plaques solars, caldrà estructurar l'ecofons de manera que es puguin acumular els diners per fer front a la inversió.

Subvencions

La sol·licitud i la concessió de subvencions està subjecta a accions o projectes concrets que vulgui dur a terme l'associació i a l'aprovació de la institució que concedeixi la subvenció.

Les associacions que es dediquen a la defensa del medi ambient poden optar a les ajudes econòmiques dels organismes públics que es dediquen a aquest àmbit, de la mateixa manera que altres associacions que treballen altres aspectes com ara l'educació, el lleure o l'exclusió social, per exemple, poden optar a subvencions d'institucions que es dediquen al mateix tema.

Però són pocs els organismes públics que concedeixen subvencions per a la millora mediambiental de l'associació, independentment de la temàtica concreta que treballi.

L'Institut Català d'Energia (ICAEN) té dues línies de subvencions per a inversions en infraestructura energètica:

- Subvencions per a l'estalvi, l'eficiència energètica i les energies renovables
- Fita solar: Promoció d'instal·lacions d'Energia Solar Tèrmica i Fotovoltaica

Contacte: ICAEN. Tel. 936 220 500.

Correu electrònic: renovables.icaen@menta.net

L'Institut del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida concedeix ajuts econòmics per a:

- Aïllaments tèrmics i acústics
- Enjardinament d'espais privats
- Instal·lació de plaques solars, etc.

Contacte: Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida. Tel. 932 702 020.

Pàgina web: www.bcn.es/paisatgeurba

Per aquest motiu, les associacions que no es dediquen d'una manera específica a l'àrea del medi ambient i volen accedir a ajuts econòmics per fer millores mediambientals han de plantejar d'una manera diferent la consecució de subvencions.

L'àmbit de les subvencions el podem dividir en dos grans grups: les subvencions en infraestructures per al funcionament ordinari de l'entitat i les subvencions per a projectes concrets.

Subvencions per al funcionament ordinari de l'entitat

Les millores mediambientals en la infraestructura de l'associació (il·luminació, calefacció, aparells elèctrics, etc.) són accions que reverteixen en una optimització dels recursos en el funcionament ordinari de l'entitat.

En el cas d'aquest tipus d'actuacions, com ara la compra de material d'ofimàtica de baix consum energètic, la instal·lació de plaques solars o les instal·lacions d'estalvi d'aigua que impliquen una millora del funcionament de l'associació, es poden sol·licitar subvencions per a la millora del funcionament ordinari de l'entitat a les institucions que treballen en el mateix àmbit que l'associació.

La Secretaria General de Joventut concedeix:

- Subvencions mitjançant convenis per al funcionament ordinari de les entitats especialment rellevants en el món juvenil que poden servir, per exemple, per a la compra d'ordinadors de baix consum.
- Subvencions per a inversions en béns immobles destinats a activitats amb infants i joves, amb l'objectiu de finançar obres de millora d'immobles que poden ser una part del finançament d'instal·lacions d'estalvi d'aigua, per exemple.

Això sí, en aquest cas ha d'estar molt ben justificat i explicat en quin sentit reverteix en la millora del funcionament ordinari de l'associació, tot i que sigui bastant evident.

Subvencions per a projectes

La concessió de subvencions a associacions normalment està vinculada a la realització de projectes concrets. I precisament en els projectes concrets es poden introduir criteris de sostenibilitat, de manera que s'optimitzin els recursos econòmics i materials i reverteixin positivament en les despeses ordinàries de l'associació. Però també hi ha despeses corrents que es poden imputar a la realització de projectes, perquè dur a terme un projecte requereix un mínim d'infraestructura de l'associació i de despesa associada a aquesta infraestructura.

Per a la realització de molts projectes cal material d'oficina (paper, retoladors, etc.). Si aquest material és reutilitzable (marcadors i/o retoladors recarregables, etc.) no tan sols es farà servir per al projecte, sinó també per al funcionament ordinari de l'associació.

A l'hora de fer una festa i sol·licitar una subvenció per al material (gots, plats, etc.), es pot sol·licitar la subvenció per al finançament dels gots reutilitzables. Aquests gots es podran tornar a utilitzar per a festes o per a l'ús intern dels membres de l'associació.

Si fem activitats a l'aire lliure o festives es pot mirar que la subvenció cobreixi la compra de contenidors per a la recollida selectiva.

D'aquesta manera, si s'introdueixen criteris de sostenibilitat en el disseny dels projectes es maximitza la subvenció rebuda i reverteix positivament en el funcionament ordinari de l'associació.

Torre Jussana Serveis Associatius

Torre Jussana, l'espai municipal per a les associacions, ofereix, entre altres serveis, informació de subvencions i assessorament a les associacions de la ciutat.

Contacte:
Torre Jussana - Serveis Associatius.
Tel. 934 071 022

Contactes: Qui ens pot ajudar?

Assessorament en temes ambientals, fons bibliogràfic i altres informacions sobre medi ambient.

Punt d'Informació de Recursos per a la Sostenibilitat, al Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona (CJB)

C. Ausiàs March, 60
08010 Barcelona
Tel. 932 654 736
Fax 932 321 217
Correu electrònic: cjb@cjb.org
Lloc web: www.cjb.org

Centre de Recursos Barcelona Sostenible

C. Nil Fabra, 20, baixos
08012 Barcelona
Tel. 932 374 743
Pàgina web: www.bcn.es/mediambient/cat/crbs
Correu electrònic: recursos@mail.bcn.es

Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida

Av. Drassanes, 6-8, planta 20
08001 Barcelona
Tel. 932 702 020
Fax 934 123 492
Pàgina web: www.bcn.es/paisatgeurba

Torre Jussana

Av. Cardenal Vidal i Barraquer, 30
08035 Barcelona
Tel. 934 071 022
Fax 934 071 197
Pàgina web: www.bcn.es/tjussana
Correu electrònic: tjussana@mail.bcn.es

Agenda 21

Pàgina web: www.bcn.es/agenda21

Institut Català d'Energia (ICAEN)

Av. Diagonal, 453 bis, àtic
Tel. 936 220 500
Correu electrònic: renovables.icaen@menta.net

La gestió interna de les associacions

En la línia de les accions per fomentar i divulgar el repte de la sostenibilitat, les associacions també poden posar en pràctica tota una sèrie de criteris de gestió mediambiental en el funcionament intern de l'associació.

Hi ha una gran diversitat d'iniciatives de gestió sostenible que reverteixen positivament en la gestió de l'entitat. En aquest sentit, la guia planteja criteris i actuacions de gestió sostenible en els residus, l'energia i l'aigua.

☐ Criteris generals i bones pràctiques

☐ Informacions d'interès

☐ Informacions d'alerta

Les compres i els residus

Les compres de productes que utilitzem i la generació de residus són les dues cares de la mateixa moneda. Si bé a l'associació entren productes, en surten residus que ja hi són abans d'utilitzar el producte, o es produeixen en l'ús o bé romanen un cop s'ha utilitzat el producte.

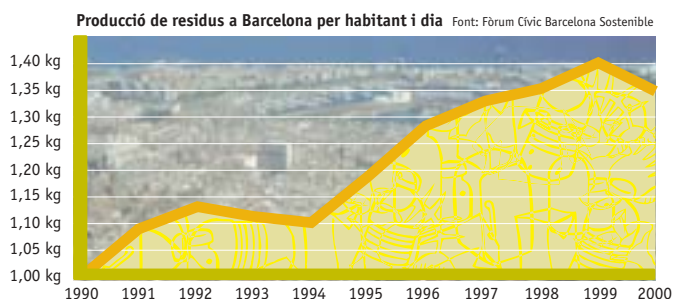
A l'hora de comprar ens guiem bàsicament per dos criteris: un és l'econòmic i un segon és la qualitat del producte. Sovint la qualitat està relacionada amb el servei que ens ofereix el producte i no pensem en els efectes que té la nostra compra en el medi ambient.

Si com a consumidors considerem que la qualitat ambiental del producte és important, és a dir, si busquem la qualitat ambiental i hi ha demanda de productes respectuosos amb el medi ambient, els productors la introduiran en la fabricació de béns i la promocionaran com un element més de la publicitat per assegurar la compra.

A banda de la influència que podem exercir com a consumidors, actualment ja hi ha un ampli ventall de productes no nocius per al medi ambient que ens donen el mateix ús o servei en l'associació que altres productes que no ho són.

El comportament sostenible amb els residus va més enllà del reciclatge o la reutilització. Comença amb la compra de materials.

☐ A Barcelona es produeixen unes 745.000 tones de residus l'any, o dit d'una altra manera, cadascú de nosaltres genera 1,35 kg de residus al dia.

Criteris generals

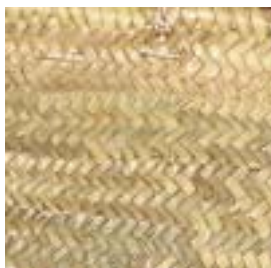
Els criteris per a una gestió sostenible dels residus incideixen bàsicament en dos moments del cicle de generació dels residus, les compres i els residus, el que resta després d'haver fet ús del producte:

■ Què s'ha de fer amb les compres

Introduir criteris ecològics en la política de compra de béns de l'entitat: no comprar residus; comprar ecològic, productes reciclats o que puguin ser reciclables i, en la mesura del possible, evitar productes tòxics o nocius per al medi ambient.

■ Què s'ha de fer amb els residus

Practicar una gestió integrada del consum de béns orientada a la minimització i implantar un sistema de recollida selectiva.

Què podem fer?

No comprar residus

El primer pas per reduir la producció de residus és no comprar-los.

Els envasos i els embalatges són elements propis de la cadena de comercialització de productes, sense relació amb la funció o el servei que aquests productes ens ofereixen i dels quals ens despenem automàticament i, aleshores, generem un residu. Quan comprem un producte estem comprant també l'envàs en què es presenta.

Hi ha productes que abans d'utilitzar-los ja han generat un residu: estem parlant dels productes sobreenvasats. Per tant, per minimitzar els residus es recomana:

- Comprar a l'engròs
- Comprar a granel

Aquestes dues últimes opcions són més econòmiques, ja que en el preu del producte no s'inclou l'envàs, cosa que sí que es fa en els productes envasats, i impliquen portar a terme una previsió del consum de béns per calcular la quantitat que ens pot fer falta durant un cert període de temps i comprar-la de cop. Tot i que aquesta pràctica pot suposar en un primer moment una despesa important per a l'entitat, implica un estalvi a mitjà i llarg termini.

Si bé una associació en solitari ha de fer la previsió de productes que necessitarà durant un cert període de temps per comprar-los a granel o a l'engròs, això esdevé secundari si un grup d'associacions organitza les seves compres en una central de compres.

Una pràctica directa per minimitzar els residus d'envàs és incidir en l'embalatge de transport:

- Si són compres petites que realitzem directament podem reduir-los utilitzant sistemes reutilitzables: anar a comprar amb cabàs o bosses.
- Si les compres ens les distribueix un proveïdor habitual, li podem demanar que ens serveixi amb safates retornables o bé que s'endugui ell l'embalatge de transport (caixes de cartó, embolcalls de plàstic, porexpan, etc.).

Comprar reciclat

Comprar reciclat és molt important per tancar el cicle dels residus. Tenir un comportament sostenible no és només reciclar, sinó també comprar productes reciclats, perquè, si no ho fem, tot el material (envasos, paper, vidre, cartó) que recollim de manera selectiva i es recicla no té sortida en el mercat. I si no els comprem nosaltres, qui els compra?

Hi ha molts productes al mercat que tenen el seu equivalent en productes reciclats amb un preu similar i que ens poden fer el mateix servei que el producte no reciclat. L'exemple més gràfic és el paper d'oficina. Que els folis siguin de pasta verge i blanquejats amb clor o que siguin reciclats és independent del servei que ens puguin fer, però si són reciclats es contribueix al reaprofitament del paper i al fet que funcioni l'engrenatge del cicle dels residus.

Succeeix el mateix amb altres productes d'oficina de paper o cartó com ara arxivadors, carpetes, llibretes, *post-it*, capsos, tot tipus de sobres, etc., que poden ser perfectament de paper o cartó reciclat i ens donen el mateix ús.

Comprar ecològic

El fet que un producte sigui ecològic depèn de molts criteris i les ecoetiquetes o etiquetes ecològiques són un instrument que ens ajuden a discriminar alguns productes ecològics.

Hi ha diferents tipus d'etiquetes segons l'organisme que les regula (públiques, privades, etc.) o segons l'àmbit territorial (europees, escandinaves, alemanyes, catalanes, etc.). Donada la internacionalització del comerç, totes aquestes etiquetes poden ser presents al nostre entorn local.

Etiquetes més habituals:

Etiqueta ecològica de la UE

Distintiu de garantia de qualitat ambiental

Consell Català de la Producció Agrària Ecològica

Àngel blau

Les ecoetiquetes són una ajuda, però cal tenir en compte que no tots els productes ecològics tenen l'etiqueta. Per exemple, hi ha molts productes de comerç just que gràcies al seu sistema de producció són ecològics, però no duen l'etiqueta que els acredita com a tal.

Comprar ecològic no és només comprar productes ecològics que poden contenir l'ecoetiqueta que garanteix que són productes respectuosos amb el medi ambient; comprar ecològic és també —i sobretot— evitar en la mesura del possible la compra de productes tòxics o nocius per al medi ambient.

Química d'oficina

Les coles, els correctors i els retoladors a base de dissolvents orgànics contenen fins al 70% de dissolvents com ara benzina, toluol, xilè, etanol, acetona i altres. Aquests dissolvents són perjudicials per a la salut, ja que poden tenir un efecte tòxic en el moment de la inhalació i el contacte amb la pell.

Producte	No recomanable	Alternativa
Llapis	Productes lacats	Sense lacar, portamines
Marcadors de text i retoladors de tot tipus (Vileda, permanents, etc.)	Amb carcassa de PVC, d'un sol ús a base de dissolvents orgànics (toluol i xilè)	Amb carcassa de PP (polipropilè), reomplible, de base aquosa (sense toluol, xilè...) Llapis fluorescent (sec) en lloc de marcadors líquids
Barres adhesives i coles universals	Productes amb dissolvents orgànics (com benzina, toluol, xilè, etanol, acetona, etc.)	Productes de base aquosa (que contenen cel·lulosa, midó o goma i aigua com a dissolvent), productes recarregables, goma aràbiga

Productes que portin les etiquetes:

perillós per al medi ambient

corrosiu

tòxic

nociu/irritant

inflamable

comburent

explosiu

Química de neteja

Els productes de neteja com ara el lleixiu, el salfamant, els detergents o els desgreixants, entre altres, són perjudicials per a la salut, ja que poden tenir un efecte tòxic i irritant als ulls i les vies respiratòries.

Tots aquests productes, i especialment els desinfectants, són nocius per al medi ambient en major o menor grau, depenent del principi actiu que empen.

Producte	No recomanable	Alternativa
Desinfectants, detergents i altres productes de neteja	Detergents poc biodegradables (80%), i que continguin aldehids, fenols, compostos halogenats o clorats	Productes a base d'àcid cítric (llimona), àcid acètic (vinagre), carbonats o perborats. Detergents molt biodegradables: 95-98%

Els residus d'aquests productes cal considerar-los residus especials que requereixen un tractament molt específic i costós per a cada un dels productes; per tant, en la mesura del possible se n'ha de reduir el consum i, en el cas que no sigui possible, no llençar-los mai a les escombraries, sinó dur-los al punt verd més proper.

Comprar reaprofitable

A l'hora de comprar, que el producte pugui ser reaprofitable o tingui múltiples usos pot ser un criteri, ja que beneficia la gestió sostenible de l'entitat i suposa un estalvi econòmic. Per això, hem de pensar els diversos usos que pot tenir el producte que comprem i/o comprar productes recarregables.

Hi ha un ampli ventall de productes d'ús quotidià recarregables, entre els quals trobem els marcadors, els retoladors, els bolígrafs, els portamines i els tòners d'impresora, per exemple.

Per a molts d'aquests productes podem comprar les recàrregues. D'altra banda, hi ha empreses especialitzades a recarregar cartutxos de tinta i tòners d'impresora a un cost molt més inferior que els originals. Per un preu inferior també podem comprar cartutxos i tòners «compatibles» que normalment reutilitzen carcasses dels originals.

Per reaprofitar materials cal que els guardem. Hem de donar sempre una última oportunitat a qualsevol cosa abans de llençar-la, ja que si la llencem ja no la podem recuperar. Per això, cal que tinguem un petit espai o un magatzem que ens faci les funcions de dipòsit de materials reutilitzables.

Comprar reciclable

Actualment es recull selectivament per reciclatge: el vidre, el paper i els envasos lleugers (metalls, plàstics i brics). Però no tots els materials són igualment reciclables. Mentre que els metalls, el vidre i el paper o el cartó es poden reaprofitar i tornar-los a fer servir sense cap tipus de complicació (excepte casos com ara el paper plastificat o el paper de fax), no passa el mateix amb el plàstic.

Hi ha més de trenta tipus de plàstics diferents, la seva fabricació acostuma a ser un procés contaminant, són derivats del petroli (un recurs no renovable) i sovint porten additius que poden ser perjudicials per a la salut o el medi ambient. S'ha de prestar una atenció especial al PVC i el seu procés de fabricació, ja que alguns dels seus additius són cancerígens.

A l'hora de comprar productes, és millor en vidre, paper o cartó que no pas plàstic, perquè, encara que sigui una opció a vegades inevitable i que es pot reciclar, no sempre es recicla. En general, en el procés de reciclatge d'aquests materials es produeix un plàstic o altres productes de menys qualitat no apte per a tots els usos que se li podrien donar.

A més, cal evitar les mixtures de materials com els brics o els papers plastificats, perquè no són separables ni reciclables.

Perquè la compra de productes reciclables sigui efectiva, en el seu vessant de residus cal un sistema de recollida selectiva on es puguin dipositar els residus per fer-ne el reciclatge posterior.

Comprar compostable

Els bioplàstics són plàstics elaborats a partir d'una resina de midó de blat, blat de moro o patata barrejada amb plastificants naturals com ara la glicerina.

A diferència dels plàstics convencionals, els bioplàstics no són nocius per al medi ambient. Els productes elaborats amb aquest material són biodegradables i compostables, de manera que el residu que genera es pot compostar igual que la matèria orgànica.

Els bioplàstics es poden utilitzar per fabricar els mateixos productes que es fan amb els plàstics derivats del petroli, entre els quals podem destacar les bosses d'escombraries, els bolígrafs, les vaixelles i els gots que, en ser compostables, es poden llençar amb la brossa orgànica.

Reutilitzar «residus»

Si hem guardat els residus (paper, envasos, vidre, etc.) en el magatzem de materials recuperables els podrem reutilitzar tant en la gestió ordinària de l'associació com per fer activitats. Però, perquè aquesta pràctica funcioni, també hem de pensar i preveure, a l'hora de comprar-los, com reaprofitarem els materials.

Molts dels béns que es compren en una entitat es poden reutilitzar amb les mateixes finalitats o amb d'altres. Es tracta d'esprémer al màxim les possibilitats d'ús dels productes.

Activitats: la idea és trencar amb la premissió que per fer activitats hem de comprar materials. El que s'ha de fer és, tenint el «magatzem de material reaprofitable», utilitzar-lo in últim lloc comprar allò que no hi hagi en el magatzem.

Hi ha comissions de festes del barri de Gràcia que durant mesos recullen materials dels veïns per decorar els carrers per a la festa major.

Dóna'ls una segona oportunitat: No cal llençar els ordinadors que funcionen només perquè per a nosaltres no són prou "potents", hi ha entitats que es dediquen a posar-los a punt i donar-los a països en vies de desenvolupament o a altres grups/entitats que els necessiten.

Algunes de les empreses i entitats que fan aquesta tasca són:

- Federació Espanyola d'Empreses Multimèdia. Tel. 933 323 262

- Càritas. Tel. 933 086 400

- Associació Moviment 0,7 per al desenvolupament del Tercer Món. Tel. 933 221 580.

Correu electrònic: m07lagrp@pangea.org

- Banc de recursos. C. Gran de Gràcia, 167. Tel. 932 177 154

Des de Torre Jussana-Serveis Associatius s'ha fet una campanya de repartiment a les associacions de la ciutat dels ordinadors que l'Ajuntament de Barcelona retira dels seus funcionaris. Aquests ordinadors, de segona mà, són entregats buits de programes a aquelles associacions que ho sol·liciten. En aquests moments ja n'hi ha 528 d'entregats.

Reciclar

Si es posen en pràctica els criteris de compra abans esmentats i bona part dels residus es reutilitzen, la quantitat de residus haurà disminuït i els que encara es generaran seran en la seva major part residus reciclables. Per aquesta raó, amb els residus cal reciclar.

Reciclar és disposar al local de contenidors de recollida selectiva com a mínim equivalents als de la recollida municipal (vidre, paper/cartó, envasos lleugers). Això no és res més que, en lloc de tenir un cubell per a les escombraries, tenir-ne més (un per al vidre, un altre per al paper i un altre per als envasos) o bé mantenir un cubell i tenir un espai on deixar el vidre, el paper i els envasos de manera separada, en caixes de cartó o simplement al terra, i, posteriorment, dur els residus al contenidor corresponent.

Si, malgrat que es posen en pràctica els criteris de compra, és inevitable el consum de productes que contenen substàncies tòxiques o molt nocives per al medi ambient, cal separar-los de la resta dels residus i dur-los al punt verd més proper.

Alguns productes nocius per al medi ambient que cal portar al punt verd:

Piles, fluorescents, bombetes de baix consum, cartutxos de tinta i tòners d'impressora, esprais, medicaments, ordinadors vells, altres equips o components electrònics, telèfons mòbils, etc.

Contactes: Qui ens pot ajudar?

Proveïdors de productes ecològics

Baby Emporium (productes per a infants)
Pg. Vilanova, 70 A
08870 Sitges
Tel. 938 949 867
Fax 938 946 435

Ecoreciclat (material d'oficina i papereria)
C. Juan Bravo, 11
08014 Barcelona
Tel. 933 966 224

Món ecològic (material d'oficina i papereria)
C. Saleta, 5, baixos
08014 Barcelona
Tel. 934 912 449

Ecopaint (pintures minerals i vegetals)
C. Montmany, 25
08012 Barcelona
Tel. 932 192 319
Fax 932 191 455
Lloc web: www.ecopaint.es
Correu electrònic: info@ecopaint.es

Productes i serveis amb certificació ecològica

DGQA: www.gencat.es/mediamb/

Agricultura ecològica:
Pàgina web: www.gencat.es/darp

Serveis de neteja ecològics

Trèvol SCCP
C. Antonio Ricardos, 14, baixos
08027 Barcelona
Tel. 934 988 070
Correu electrònic: neteja@trevol.com
Lloc web: www.trevol.com

Recuperació de residus

AIRES, Associació Intersectorial de
Recuperadors i Empreses Socials de Catalunya
C. La Plana, 10
08032 Barcelona
Tel. 934 297 629
Fax 933 570 266
Correu electrònic: aceress@ctv.es
Lloc web: www.airescat.org

Informació per a consumidors

Oficina Municipal d'Informació al Consumidor (OMIC)
Ronda Sant Pau, 43
08015 Barcelona
Tel. 934 027 841

OCUC
Av. República Argentina, 29, 1r
08032 Barcelona
Lloc web: www.ocuc.org

Entitats de comerç just i consum solidari

Xarxa de Consum Solidari (xarxa que agrupa més de cent entitats en el comerç just)
C. Avinyó 29, baixos
08002 Barcelona
Tel. 932 682 202
Pàgina web: www.pangea.org/xarxaconsum

SETEM
C. Bisbe Lagurada, 4
08001 Barcelona
Tel. 934 415 335
Correu electrònic: catalunya@setem.org
Pàgina web: www.setem.org/catalunya

Alternativa 3
C. Pere de Fices, 38, baixos
08225 Terrassa
Tel. 93 735 30 47
Correu electrònic:
alternativa3@alternativa3.com
Lloc web: www.alternativa3.com

Intermón Oxfam
C. Roger de Llúria, 15
08010 Barcelona
Lloc web: www.intermonoxfam.org

CooperAcció
C. Sant Honorat, 7
08002 Barcelona
Tel. 933 183 425
Lloc web: www.cooperaccio.org

Més informació:

Contacte Centre de Recursos Barcelona Sostenible: recursos@mail.bcn.es

L'energia

Els combustibles fòssils (petroli, carbó i gas natural), com també l'urani que s'utilitza per generar energia nuclear, són recursos energètics no renovables i finits. Així, sempre que utilitzem energia procedent d'aquestes fonts finites estem col·laborant al seu esgotament.

L'ús de combustibles fòssils té un fort impacte en el medi ambient. La combustió de derivats del petroli, carbó o gas (butà, propà, metà, etc.) produeix diòxid de carboni (CO₂) que genera contaminació i és el principal causant de l'efecte hivernacle i l'escalfament del planeta.

D'altra banda, tots coneixem els efectes cancerígens de l'urani radioactiu. L'energia nuclear és una energia fortament contaminant que genera uns residus radioactius que el medi ambient no pot assimilar.

A Catalunya, prop del 70% de la producció d'electricitat es genera en centrals tèrmiques nuclears.

Atès que aquests són recursos finits i que amb el seu ús es malmet el medi ambient, cal fer un ús racional de l'energia i aprofitar al màxim les energies renovables, energies no finites que en la producció i el consum no són nocives per al medi ambient.

criteris generals

Els criteris generals són tres:

- a. Prioritzar l'ús de les energies renovables.
- b. Minimitzar les emissions derivades del consum d'energia no renovable.
- c. Aplicar els principis de conservació de l'energia, que es tradueix en:
  - Optimitzar el tipus d'energia en cada ús. Les fonts energètiques més habituals són el gas natural, el butà i l'electricitat i no totes són igualment eficients per a tots els usos que se'ls poden donar.
  - Incrementar l'eficiència energètica. També es pot millorar l'ús de l'energia amb instal·lacions que augmenten el rendiment energètic.
  - Prioritzar l'estalvi energètic.

Què podem fer?

Utilitzar energies renovables sempre que sigui possible

D'energies renovables, n'hi ha de molts tipus —hidràulica, eòlica, geotèrmica, biomassa, de les mareas i de cogeneració—, però una de les energies més accessibles i conegudes és l'energia solar.

La manera més senzilla d'utilitzar l'energia solar és l'aprofitament de la llum natural. Sempre que sigui possible cal aprofitar la llum natural i evitar encendre els llums artificials. En aquest sentit, hem de pensar els usos que se li poden donar als espais de la seu de l'associació per aprofitar el màxim de la llum del sol.

Però, també, per aprofitar el màxim de llum natural es poden instal·lar claraboies al sostre o bé xemeneies solars, que consisteixen en un tub amb l'interior reflectant que transporten la llum solar des de l'exterior fins a l'interior del local.

L'energia solar també es pot aprofitar per escalfar aigua (energia solar tèrmica) i per produir electricitat (energia solar fotovoltaica). Depenent de les necessitats d'electricitat o d'aigua calenta que tingui l'associació i si disposem d'un terrat o una terrassa, es poden instal·lar plaques solars fotovoltaïques o tèrmiques.

Si bé la instal·lació de plaques solars comporta una inversió inicial important, són instal·lacions que duren entre vint i trenta anys i impliquen un estalvi energètic i econòmic en gas natural, butà o electricitat.

L'Institut Municipal del Paisatge Urbà dóna subvencions per a la instal·lació d'energia solar.
Contacte: Institut Municipal del Paisatge Urbà.
Tel. 932 702 020

L'oficina Barnamil promou la instal·lació d'instal·lacions d'energia solar tèrmica per a l'escalfament de l'aigua.
Contacte: Barnamil. Tel. 934 126 985

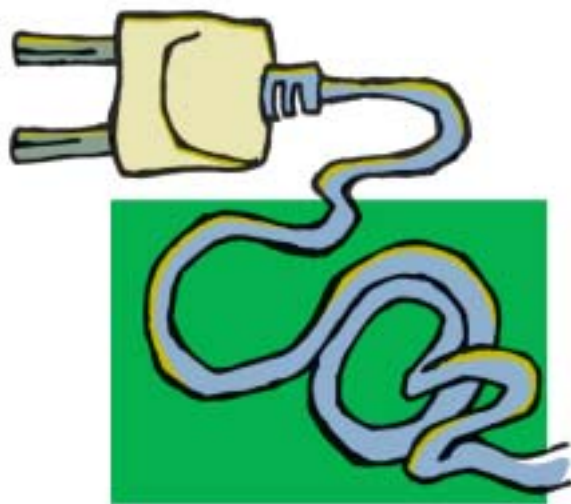
Optimitzar el tipus d'energia en cada ús

L'electricitat no és una energia tan neta com sembla

L'electricitat és una forma d'energia que pot ser generada de diverses formes. Amb el consum d'energia elèctrica no reduïm emissions al medi ambient, sinó que les trasludem al punt de producció. Per tant, que l'electricitat sigui neta o no depèn del sistema de generació d'aquesta electricitat.

Emissions de CO₂ en la generació d'electricitat

Font emprada per la generació d'electricitat	Emissions de CO ₂ en Tm/GWh
Carbó	1.058
Gasoil	267
Gas butà	238
Energia nuclear	8,6
Energia solar fotovoltaica	5,6

L'electricitat es perd pel camí

L'ús d'electricitat és cada cop més habitual, però amb el model actual també és una de les formes d'energia menys eficients. L'electricitat es produeix en centrals allunyades del lloc de consum, amb la qual cosa en el transport es perd una gran part de l'energia consumida en la producció. Aquestes pèrdues poden arribar a ser del 70%.

Per això, cal utilitzar l'electricitat únicament i exclusivament quan sigui imprescindible:

- Només per a il·luminació i aparells elèctrics.
- Els electrodomèstics que necessiten aigua calenta (rentadores, rentaplats) poden ser bimodals, és a dir, que funcionin amb gas i electricitat.
- Evitem els sistemes de calefacció i aire condicionat elèctrics si no tenim una font d'energia elèctrica renovable (que emet menys CO₂ que altres fonts) o bé aparells altament eficients, perquè es perd molta energia i aquest ús de l'electricitat genera més emissions de CO₂ que l'ús d'altres fonts energètiques.

Per al mateix consum de calefacció, l'ús d'electricitat genera quasi tres vegades més emissions de CO₂ que l'ús de gas natural.

Electricitat verda

La liberalització dels mercats elèctrics ha de permetre, com ja passa en altres estats, la compra d'electricitat verda, és a dir, la contractació del subministrament elèctric a empreses que produeixen electricitat a partir d'energies renovables.

Incrementar l'eficiència energètica

L'ús racional de l'energia passa per incrementar al màxim possible el rendiment energètic.

Il·luminació

Per incrementar l'eficiència energètica podem instal·lar:

- Bombetes de baix consum o tubs fluorescents trifàsfor en espais on s'utilitzi llum artificial durant més de cinc hores al dia.
- Fluorescents amb balast electrònic. Són ideals per a espais que hagin d'estar il·luminats de manera continuada (de vuit a vint-i-quatre hores al dia), ja que tenen una vida útil més llarga que els fluorescents convencionals (amb encebador), donen una llum de més qualitat i eviten l'efecte de pampallugueig.
- Detectors de presència i pulsadors temporitzats, que evitaran que ens puguem oblidar el llum encès.
- Un interruptor de desconexió general, que garantirà que no ens oblidem cap aparell elèctric o llum encès.

Calefacció

Elements que milloren el rendiment poden ser:

- Calderes de calefacció altament eficients. Són aquelles que emeten menys gasos en el seu funcionament; és a dir, les calderes com menys gasos emeten més rendiment tenen, perquè el combustible emprat «crema millor».

Els valors d'emissió de gasos de les calderes per accedir al distintiu de garantia de qualitat ambiental ens poden servir d'indicador per comparar: menys de 80 mg/kWh de CO₂ i menys de 70 mg/kWh d'òxids de nitrogen (NOx).

- Aixetes termoestàtiques als radiadors, que obren o tanquen el radiador depenent de la temperatura assolida a l'habitació on es troba.
- Pantalles refractants, per evitar que l'escalfor dels radiadors es dirigeixi a parets que donen a l'exterior, amb la pèrdua consegüent de calor.
- Una opció millor que l'electricitat per escaldar aigua (aigua calenta sanitària, ACS) i per a la calefacció és l'ús del gas natural o del butà, ja que aquests combustibles són més eficients, des del punt de vista energètic, per generar calor.

Aparells elèctrics

Ofimàtica

- Pel que fa als aparells d'oficina com ara el fax, la impressora, la fotocopiadora o els ordinadors, existeix la certificació Energy-Star, que garanteix que el producte té un baix consum d'energia. Tanmateix, això no treu que la millor manera d'estalviar energia és apagar aquests aparells quan no s'utilitzen.

Etiqueta Energy-Star

Electrodomèstics

- Hem de disposar d'aparells elèctrics de baix consum. Els frigorífics, els congeladors, els rentaplats, les rentadores i les assecadores duen una etiqueta energètica que indica el consum energètic. Els electrodomèstics de classe A, B i C són més eficients i potser són més cars, però la diferència de preu es compensa econòmicament pel fet que consumeixen menys electricitat.

Classe energètica	Consum energètic	Avaluació
A	> 55%	Baix consum d'energia
B	55-75%	
C	75-90%	
D	90-100%	Consum mitjà d'energia
E	100-110%	
F	110-125%	Alt consum d'energia
G	< 125%	

Aïllaments

L'exigència creixent de confort, d'una banda, i el desconeixement i sovint l'abandonament de criteris bioclimàtics en el disseny i la construcció d'edificis, d'altra banda, estan comportant la instal·lació progressiva de sistemes de calefacció i d'aire condicionat per regular la temperatura interna.

Si ja ocupem un edifici, la millor manera d'aprofitar al màxim l'energia que utilitzem per escalfar un espai o l'aigua és l'aïllament.

- Aïllar els tubs d'aigua calenta que circulen per l'exterior amb escumes de làtex, fibra de vidre o similars, envoltades amb ràfia o altres sistemes per evitar la pèrdua de calor. Si els tubs d'aigua calenta circulen per l'interior no és tan important, ja que l'energia que es perd s'aprofita per escalfar l'espai, encara que en qualsevol cas l'escalfament a partir del radiador és més eficient que des de la canonada d'aigua.
- El doble vidre a les finestres i els tancaments exteriors genera un estalvi del 50% de les pèrdues de calor i un estalvi del 20% en la calefacció. O bé, com a mínim, podem evitar les petites fuites de finestres i portes amb cinta aïllant, fet que representa una reducció d'entre el 5 i el 10% de les pèrdues de calor.

Els sistemes de refrigeració i d'aire condicionat sovint no fan res més que compensar les càrregues de calor degudes a la forta insolació a l'estiu. Evitar aquestes càrregues redueix el seu consum i fins i tot ens pot permetre de prescindir d'aquests sistemes.

- Cal disposar de persianes o porticons que ens permetin evitar les càrregues de calor externa excessives i combinar-les amb cortines o estors de colors clars que permetin que passi la llum natural.

Adquirir pràctiques o hàbits d'estalvi

Algunes de les petites accions que poden contribuir a l'estalvi energètic són:

- Fer un manteniment regular de les instal·lacions per evitar pèrdues d'eficiència.
- Regular la temperatura de les sales d'acord amb l'ús.

La temperatura indicada per als diferents espais són:

- Sales i tallers: 15-20 °C (segons l'ús)
- Cuina: 18 °C
- Passadissos i lavabos: 15 °C (dutxes, 24 °C)
- Escalles: 10 °C

- Connectar els aparells elèctrics que tenen l'opció *stand by* (televisió, ordinadors o cadenes de música) a un endoll amb interruptor, de manera que tancant l'interruptor es tanquen els aparells elèctrics que, si no, romandrien encesos.

Minimitzar emissions

La instal·lació i l'ús d'energies netes i renovables (sobretot, l'energia solar) ens permet reduir al mínim les emissions. Tot consum d'energia no renovable té associades emissions a l'atmosfera que amb les mesures anteriors podem reduir.

De les fonts no renovables, el gas natural és el combustible que genera menys CO₂ en la seva combustió. Sempre que hi hagi la instal·lació adequada, el gas natural és un dels combustibles més adequats per generar calor (calefacció, cuina i escalfadors d'aigua). Podem utilitzar-lo com a tal o, encara millor, com a sistema de suport per a instal·lacions d'energia solar tèrmica.

Contactes: Qui ens pot ajudar?

Informacions generals

ICAEN, Institut Català d'Energia
Av. Diagonal, 453 bis, àtic
Tel. 936 220 500
Correu electrònic: renovables.icaen@menta.net
Lloc web: www.icaen.es

Agència Local d'Energia de Barcelona
C. Torrent de l'Olla, 218-220, 3r
Tel. 932 914 041

Pàgines Verdes de l'Energia de Barcelona Grup Local
d'Energia BARNAGEL
Pàgina web: www.energiasostenible.org/ong/barnagel/intro.htm

Associació d'Usuaris d'Instal·lacions Fotovoltaïques (SEBA)
C. Ripollès, 46
08026 Barcelona
Tel. 934 463 232
Fax 934 566 948
Correu electrònic: sebaasoc@suport.org

Centre d'Estudis de l'Energia Solar (CENSOLAR)
Lloc web: www.censolar.es
Correu electrònic: central@censolar.org

Barnamil
C. Obradors, 6-8, baixos
08002 Barcelona
Tel. 934 126 985
Fax 934 125 888
Lloc web: www.barnamil.org
Correu electrònic: barnamil@barnamil.org

Informació de productes i empreses

APERCA, Associació de Professionals de les Energies
Renovables
Av. Diagonal, 453 bis, 2n
08036 Barcelona
Tel. 936 220 500
Fax 936 220 502
Correu electrònic: aperca@suport.org

L'aigua

La Terra s'anomena el «planeta blau» pel color que li concedeix la gran quantitat d'aigua que té, però no tota l'aigua del planeta és apta per al consum humà. El 96,5% és aigua salada; només el 3,5% és aigua dolça, de la qual l'1,7% es troba a les glaceres, els icebergs i els pols. Així, només ens queda l'1,8% del total de l'aigua, a la qual per la seva ubicació no sempre es pot accedir.

L'aigua és un recurs que permet la vida en el planeta i forma part de tots els éssers vius; per exemple, una taronja està formada en el 85% d'aigua, l'elefant, en el 70% i l'ésser humà, en el 65%.

A part de ser un element vital per a la subsistència del medi i les persones és un bé quantitativament estable, és a dir, es renova, es transforma (s'evapora i es congela), però ni augmenta ni disminueix. A la Terra hi ha al voltant de 1.400 km³ d'aigua, i mentre la quantitat d'aigua de la qual podem disposar és estable, el consum humà augmenta. Entre el 1950 i el 1990, l'ús mundial de l'aigua s'ha triplicat.

A Barcelona, durant l'any 2000 es van consumir 113,5 hm³ d'aigua, dels quals el consum domèstic va ser de 133,88 litres al dia.

Atès que cada dia consumim molta més aigua de la que seria estrictament necessària, és important introduir mesures que ens permetin gestionar aquest bé finit (no pas infinit) d'una manera racional.

criteris generals

En termes generals, la gestió correcta de l'aigua passa per dos criteris bàsics:

- a. Aplicar els principis de conservació i protecció de les aigües.

Utilitzar l'aigua d'una manera racional: optimitzar la qualitat de l'aigua emprada en cada ús, estalviar i reutilitzar l'aigua sempre que sigui possible.

- b. Assegurar la depuració adequada de les aigües residuals.

Tot i que la depuració de les aigües residuals sovint s'escapa de l'àmbit associatiu s'ha de tenir present, perquè tots podem col·laborar al fet que aquesta feina sigui més senzilla, evitant els abocaments de substàncies tòxiques.

Optimitzar la qualitat de l'aigua

A l'hora d'utilitzar l'aigua, cal distingir entre l'aigua no potable i la potable. Així, si disposem d'una font d'aigua no potable, es pot utilitzar per netejar o per regar, mentre que l'aigua potable la podem reservar per al consum humà, per beure, per cuinar, etc.

Tot i que l'aigua de l'aixeta és potable i compleix una sèrie de controls sanitaris, sovint no la utilitzem per beure i optem pel consum d'aigua envasada. Aquesta pràctica comporta una despesa econòmica i la producció de residus (l'envàs). D'altra banda, la sobreexplotació de fonts d'aigua per a l'envasament pot comportar problemes als ecosistemes naturals que localment depenen d'aquesta aigua.

Però hi ha alternatives a la compra d'aigua envasada que representen una producció menor de residus i, en alguns casos, un estalvi econòmic. Les diferents alternatives són menys o més adequades depenent del consum d'aigua per beure que faci l'associació.

- En el mercat hi ha gerres d'aigua que incorporen un filtre de carboni actiu que neteja les impureses i dona a l'aigua un gust més agradable. Aquest sistema no requereix cap tipus d'instal·lació, però l'aigua d'aquestes gerres no pot romandre estancada i s'ha de consumir amb una periodicitat diària per evitar la formació de bacteris en el filtre. Si en l'associació no es requereixen grans quantitats d'aigua per beure de manera habitual, aquest seria el sistema més idoni per evitar la compra d'aigua envasada.

- Instal·lar a una de les aixetes un sistema de filtració. De filtres n'hi ha de dos tipus, els de carboni actiu i els d'osmosi inversa; mentre que el primer no comporta cap despesa energètica, el segon fa servir electricitat. Un cop utilitzats, els filtres d'osmosi inversa s'han de portar a una deixalleria.

■ Els filtres de carboni actiu requereixen una renovació continuada, perquè si no es poden generar bacteris.

- Quan el consum d'aigua és superior es diversifiquen les alternatives per aprofitar l'aigua de l'aixeta per beure.
- Font amb sistema de filtratge i amb aixeta de «coll de cigne». És important que l'aixeta sigui de «coll de cigne», perquè puguem omplir tant gots com gerres i ampolles d'aigua.

■ Els sistemes de refrigeració de les fonts han funcionat tradicionalment amb CFC. Aquests compostos clorats alliberats a l'atmosfera (per pèrdues o desballestament d'equips) malmeten la capa d'ozó, raó per la qual se n'ha regulat l'aplicació i s'estan substituint progressivament per altres substàncies.

- Finalment, si no ens convenç cap dels sistemes anteriors i a l'associació es consumeix molta aigua envasada, es pot substituir la compra d'ampolles pel bidó, una màquina dispensadora d'aigua. L'avantatge és que genera menys residus, ja que hi ha una menor quantitat d'envasos.

Tots aquests sistemes tenen avantatges i inconvenients, però en cal analitzar la idoneïtat segons la quantitat i la freqüència d'ús de l'aigua per beure en l'associació.

Pràctiques o hàbits d'estalvi

Per estalviar aigua, primer de tot cal dur a terme un manteniment regular de les instal·lacions, per evitar les pèrdues d'aigua en vàters, canonades o aixetes.

Una aixeta que goteja a un ritme de 90 gotes al minut provoca una pèrdua de 4.000 litres d'aigua a l'any. I un forat d'un mil·límetre en una canonada genera una pèrdua de 2.328 litres d'aigua potable.

La resta d'accions que podem fer per estalviar aigua són hàbits que hem d'incorporar al nostre ús quotidià de l'aigua:

- No deixar l'aixeta oberta quan no sigui necessari.
- Utilitzar el tap de les aigüeres o fer servir palanganes o cubells per a accions que requereixen aigua.

Instal·lacions d'estalvi

Les instal·lacions d'estalvi són instal·lacions que minimitzen l'ús de l'aigua en aixetes, dutxes i lavabos.

- El tancament automàtic de botó en aixetes, dutxes i vàters evita que es perdi aigua en el tancament.
- El cabal d'aixetes i dutxes es pot regular amb dispositius d'estalvi que es venen amb el nom de limitadors de cabal, reductors de cabal, economitadors d'aigua o airejadors.

Els cabals màxims que haurien de tenir els lavabos i els rentamans seria de menys de 8 litres/minut i les dutxes, de menys de 10 litres/minut.

- Les cisternes de vàters de baix consum són aquelles que tenen algun dels elements següents:
  - Doble descàrrega curta/llarga
  - Interrupció de descàrrega
  - Capacitat de menys de 6 litres
- Si tenim jardí, podem instal·lar sistemes de reg gota a gota programable.

Aparells de baix consum

Actualment, hi ha al mercat una àmplia gamma d'electrodomèstics que ofereixen baix consum en aigua i energia. Així, en el cas que es requereixi tenir una rentadora o un rentaplats, és millor que siguin de baix consum i cal utilitzar-los sempre a ple rendiment (mai amb menys de la seva capacitat), utilitzar programes curts i/o fer «saltar» les esbandides de la rentadora.

Els rentaplats actuals han permès reduir el consum d'aigua en el 75% (de 60 a 15 litres).

Les rentadores de baix consum necessiten uns 50 litres per rentada, mentre que una rentadora antiga en requereix 220.

Reutilitzar

L'aigua és un recurs que es pot utilitzar diverses vegades amb diferents usos i hi ha diferents maneres per reutilitzar l'aigua.

Sistemes i instal·lacions que permeten reaprofitar l'aigua

Ús d'aigües pluvials

L'ús de les aigües pluvials és una manera senzilla d'estalviar aigua. Es pot recollir l'aigua pluvial dels terrats i emmagatzemar-la en una cisterna que pot estar connectada a la instal·lació del vàter, a l'aixeta de la rentadora o a un sistema de reg per a la seva utilització.

L'aigua de la pluja també es pot aprofitar per rentar el terra o bé per rentar els plats, però per això cal tenir una aixeta connectada a la cisterna que reculli l'aigua de pluja i indicar clarament que no és aigua per beure.

Ús d'aigües grises

C Les aigües grises són les aigües procedents de les aixetes, les dutxes, les banyeres o les rentadores, mentre que les aigües negres són les aigües procedents del vàter.

Les aigües grises es poden reutilitzar *in situ* sempre que les sotmetem a un pretractament adequat (decantació o filtració de sòlids i oxigenació per evitar olors). La reutilització més habitual de les aigües grises és per a la cisterna del vàter. Per això, cal preveure una instal·lació de canonades que recullin l'aigua de la dutxa, les aixetes i les rentadores i la condueixin fins als tancs de tractament. D'aquí, l'aigua ha de passar a una cisterna, des d'on es bombejarà fins als vàters.

Per instal·lar un sistema de reaprofitament d'aigües grises hem de tenir en compte que la quantitat d'aigües grises produïdes ha de ser igual o superior a la quantitat d'aigua que necessitem per al vàter.

C El reaprofitament d'aigües grises comporta un estalvi important d'aigua potable, perquè entre una tercera i una quarta part del consum domèstic d'aigua s'utilitza només per al vàter.

Els sistemes de reaprofitament de les aigües pluvials i les aigües grises comporten una inversió econòmica important en un primer moment (instal·lació de canonades, cisternes, sistemes de depuració, etc.), però aquesta és una inversió que reverteix molt positivament en l'estalvi del consum d'aigua.

Algunes pràctiques de reaprofitament

No totes les intervencions per reaprofitar l'aigua impliquen la modificació de la instal·lació. Un segon grup d'accions per reutilitzar l'aigua són pràctiques que, realitzades d'una manera habitual, contribueixen a l'estalvi i comporten un esforç personal més gran però una despesa econòmica menor, com, per exemple, l'ús de safates i palanganes per rentar objectes.

Evitar abocaments tòxics o inadequats

La contaminació biodegradable

La contaminació biodegradable es produeix per l'abocament de substàncies orgàniques procedents en la seva gran majoria de residus domèstics i/o agrícoles. En aquest cas, els organismes dels rius i del mar són els encarregats de transformar les restes orgàniques en substàncies assimilables en el cicle biològic de l'aigua. Però, tal com passa sovint, la quantitat de matèria orgànica abocada sobrepassa la capacitat d'assimilació i de transformació dels organismes, amb la qual cosa s'anul·la la capacitat autoregeneradora de l'aigua i es contamina.

No s'han de tirar residus sòlids en aigüeres o vàters i cal disposar de papereres als lavabos.

Cal utilitzar detergents biodegradables com a mínim en el 98% en vint dies i amb additius d'origen vegetal.

La contaminació no biodegradable

La contaminació no biodegradable és més perillosa. L'abocament de substàncies químiques, metalls pesats o hidrocarburs, entre altres, malmet la qualitat de l'aigua i la seva capacitat autoregeneradora, ja que es tracta de substàncies en la majoria dels casos nocives per als organismes vius de l'aigua.

Si aquestes substàncies són assimilades, s'acumulen en els mateixos organismes. Aleshores, aquests organismes es converteixen en tòxics i poden desencadenar processos d'intoxicació en cas de ser consumits. Un cas típic és el d'intoxicació per consum de musclos.

No s'han de tirar mai les restes líquides de substàncies químiques a l'aigüera, si no que cal treballar lluny de les aigüeres i guardar les restes de dissolvents, pintures, olis o qualsevol substància química en pots, amb un rètol, i dur-los a la deixalleria.

Cal evitar l'ús de desinfectants i productes corrosius de neteja i substituir-los per productes naturals o respectuosos amb el medi ambient.

Contactes: Qui ens pot ajudar?

La relació de productes d'estalvi amb el distintiu de garantia de qualitat ambiental la podeu consultar a les pàgines web:

www.gencat.es/mediamb/cga_i.htm

www.gencat.es/madiamb/qamb/atorg_distintiu_cat.pdf

Algunes empreses especialitzades en l'eficiència i reutilització d'aigües:

Aiguasol

C. Palau, 4, 2n 2a

08002 Barcelona

Tel. 933 424 755

Fax 933 424 756

Lloc web: www.aiguasol.com

Correu electrònic: infoaiguasol@aiguasol.com

Ecoaigua

Correu electrònic: ecoaigua@ecoaigua.com

Altres contactes d'interès

Centre de Recursos Barcelona Sostenible

C. Nil Fabra, 20

08012 Barcelona

Tel. 932 374 743 – 932 373 804

Clavegueram de Barcelona

Lloc web: www.clabsa.es

Aigües de Barcelona

Lloc web: www.aiguesdebarcelona.es

Més informació:

Contacte Centre de Recursos

Barcelona Sostenible:

recursos@mail.bcn.es

Edita

© Ajuntament de Barcelona
Sector de Manteniment i Serveis
Direcció d'Educació Ambiental i Participació

Continguts i redacció

Ana Alcantud, Josep Esquerrà (Ecoinstitut de Barcelona)

Coordinació

Txema Castiella

Col·laboració

Lluís Ferrer (Consell de la Joventut de Barcelona),
Neus Petreñas (Federació d'Associacions de Veïns de Barcelona),
Ramon Salla i Ferran Cebrián (Federació d'Entitats del Clot-Camp de l'Arpa),
Carme Segura (Torre Jussana - Serveis Associatius)
i Lucas M. Martínez (D.Educació Ambiental)

Disseny gràfic i il·lustracions

Clic Traç, sccl

Imprès en paper 100% reciclat

Per a més informació

Centre de Recursos Barcelona Sostenible
Nil Fabra, 20
08012 Barcelona
Tel. 932374743
recursos@mail.bcn.es
www.bcn.es/agenda21

Objectiu 9.1

Compromís Ciutadà per a la Sostenibilitat

**Predicar amb exemple
assumint el valor educatiu
de la gestió de la ciutat.
Potenciar mesures concretes
a favor de la sostenibilitat
i fer-ne ús com a recurs educatiu,
divulgant les bones pràctiques**

[AGENDA 21 BCN]
EL TEU COMPROMÍS AMB EL PLANETA

